

WERKINSTRUCTIE

Irrigeren via colostoma

Datum herziening

: 2028

Doel van de handeling

Het kunstmatig ledigen van de dikke darm via de stoma zodat een stomadrager 24-48 uur continent is van ontlasting.

Soort handeling

Het spoelen van een colostoma door middel van hulpmiddelen met lauwwarm(kraan)water.

Verantwoordelijkheden en bevoegdheden

Instructie door stomaverpleegkundige.

Uitvoeren door bevoegd en bekwaam verpleegkundige niveau 4,5 en 6.

Stomadrager zelf, indien geïnstrueerd.

Definities

Irrigeren is het spoelen via, in dit geval, een colostoma met behulp van water en hulpmiddelen.

Spoelsysteem is een waterzak of pomp waarin minimaal 1 liter kan waaraan een toevoerslang met een afsluitsysteem (kraan) gekoppeld is.

Conus is een kegelvormig zacht kunststof met een stukje slang waarmee je vloeistof in een stoma kan inbrengen en tegelijkertijd de stoma kan afsluiten door de kegelvorm.

Sleeve is een lange opvangzak, die om de stoma op de huid geplakt kan worden om de output op te vangen.

Benodigdheden

- spoelsysteem inclusief toevoerslang, waterregelaar (kraan/regelklem) inclusief benodigdheden
- conus
- 1-1,5 liter lauwwarm (kraan)water
- sleeve
- sluitclips of knijpers om sleeve af te kunnen sluiten

Werkwijze

- Volg protocol (hand)hygiëne van het ziekenhuis/instelling/organisatie.
- Er wordt gespoeld met water op lichaamstemperatuur, dus 37-38° zonder toevoegingen
- Het water wordt onder bepaalde druk via de stoma in het lichaam gebracht.
 - Bij gebruik van een spoelzak verander je de druk door de spoelzak hoger of lager te hangen. De druk mag niet boven de 50-60 cm zijn, dit betekent dat de onderzijde van de spoelzak op schouderhoogte hangt.
 - Bij gebruik van een spoelsysteem die op de grond gezet wordt, kan je de druk aanpassen door een pompje of een regelklem, dit is afhankelijk van het spoelsysteem.

Lees hiervoor de gebruiksaanwijzing van het spoelsysteem.

- Om de richting waarin de darm loopt te kunnen voelen, moet er soms getoucheerd worden voordat de stomadrager kan gaan spoelen. Men weet dan in welke richting de conus gehouden moet worden.
- Duur van de irrigatie is in de beginfase ongeveer 1 uur en kan door gewenning korter worden.
- Spoelsysteem klaarzetten, dit is afhankelijk van het spoelsysteem. Lees hiervoor de instructie of gebruiksaanwijzing van het systeem.

- Pak een sleeve en bevestig deze rondom de stoma.
- Maak de conus vochtig en breng deze, via de boven opening van de sleeve, in de stoma.
- Geef met de vlakke hand druk op de conus zodat je kan voelen wanneer er tegendruk is.
- Spoelzak; Laat in 5-10 minuten 750ml inlopen (100 ml per minuut). Regelbaar met regelklem. Laat eventueel nogmaals 500 ml laten inlopen. De tijd tussen de spoelingen zal van invloed zijn op de hoeveelheid water waarmee gespoeld wordt.
- Bij tegendruk of als het water langs de conus loopt, eerst watertoevoer stoppen, conus in het stoma houden en eventueel iets verplaatsen zodat je niet tegen de darmwand aanzit. Daarna watertoevoer continueren.
- Haal de conus uit de stoma, indien er tegendruk wordt gevoeld of na ongeveer 10 minuten.
- Sluit de bovenzijde van de sleeve met bijvoorbeeld knijper.
- In ongeveer 10 minuten komt de darmreflex op gang en zal er al ontlasting en spoelwater via de sleeve in het toilet of emmer lopen.
- Verwijder de sleeve nadat alle ontlasting is gekomen, dit kan na ongeveer 30-45 min.
- Het is raadzaam een ileozakje aan te brengen omdat er later nog wel spoelwater kan uitlopen.
- Maak de conus huishoudelijk schoon, deze is persoonsgebonden.
- Maak spoelsysteem daarna schoon en droog.
- De conus en spoelslang kunnen huishoudelijk gereinigd worden met warm water en zeep; voor en na gebruik schoonspoelen met water. Laat geen resterend water achter in slang of spoelzak. Berg de set op een droge plaats op, uit de buurt van directe warmtebron.

Aandachtspunten

- De darm wordt getraind zich te ledigen bij het irrigeren en niet tussendoor. Dit kan enkele weken tot maanden duren voordat de stomadrager zekerheid heeft om 24-48 uur vrij van ontlasting te zijn. Geduld is hierbij belangrijk.
- Omdat de darmperistaltiek 's morgens op gang komt, is dat ook de beste tijd om te spoelen. Het is ook mogelijk om 's avonds te spoelen, dan moet er 2-3uur na de laatste maaltijd zitten. Om misselijkheid te voorkomen, Het is belangrijk om één gekozen tijdstip te handhaven.
- Irrigeren gebeurt met behulp van een conus. Wanneer men met een canule of katheter irrigereert, is er gevaar van perforatie van de darm. Irrigeren gaat altijd in overleg met de behandelend specialist van de stomadrager.
- Om continentie bij irrigeren te verkrijgen kan irrigeren alleen verricht worden bij stomadragers met een colostoma op het laatste gedeelte van de dikke darm. Irrigeren via een colostoma op transversum of ascendens geeft veelal niet het gewenste resultaat vanwege de consistentie van de ontlasting (dun tot brijig).
- Bij parastomale hernia: irrigeren in overleg met behandelend specialist.
- Eerste keer spoelen in de thuissituatie laat de stomadrager niet alleen de handeling verrichten. (Colaberen).
- Toevoegingen kunnen het slijmvlies beschadigen. Te koud water geeft kans op collaberen en darmkrampen, te warm water kan verbranding van het darmslijmvlies geven.

Q & A

- Tijdens het inlopen van het water krijgt de stomadrager hevige buikkrimp krijgen. Stop de watertoevoer, wacht even tot de krimp voorbij is, masseer zo nodig de buik en start opnieuw.
Draai de watertoevoer terug of hang de waterspoelzak lager zodat de druk verminderd.
- De stomadrager wordt duizelig en/of dreigt te collabereren.
Stop de watertoevoer, laat de stomadrager rustig ademhalen en eventueel gaan liggen.
- Het water loopt niet in;
 - Het uiteinde van de conus komt tegen de darmwand.
Verander de richting van de conus.
 - Het uiteinde van de conus is verstopt door wat ontlasting.
Haal de conus er even uit en spoel deze door.
 - De darm is bezig met de peristaltische beweging (stoma voelt hard).
Even wachten totdat de darm ontspannen is.
 - De stomadrager is gespannen en heeft daardoor een te hoge buikdruk.
Laat de zorgvrager goed doorademen en/of masseer de buik.
 - Eventueel de druk van de watertoevoer ophogen.
Stop met het spoelen en herhaal het op een later tijdstip (eventueel volgende dag).
- Er komt geen ontlasting terug.
Verhoog **niet** de hoeveelheid water, maar stop het spoelen.
Masseer de buik in de richting van de stoma.
- Er komt geen water en geen ontlasting terug.
Verhoog in geen geval de hoeveelheid water, stop het spoelen.
Masseer de buik richting de stoma.
Het water wordt in de darm geresorbeerd en weer uitgeplast.

Verwijzingen

Instructie en/of gebruiksaanwijzing van het spoelsysteem

Richtlijn Stomazorg Nederland V&VN Stomaverpleegkundigen herziening november 2018

Protocol toucheren van een stoma